

Πραγματοποιηθείσαι έξερευνήσεις στην Βόρεια — Κεντρική και Άνατολική Κυνουρία

Υπεύθυνος: Εύάγγελος Τσίμπανης

Α΄ Φάσις. Βόρειος Κυνουρία

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Κατά την Έλληνογαλλική Σηπλαιολογική συνεργασία του θέρους 1974 πραγματοποιήθηκαν έξερευνήσεις σε σπήλαια της Άνατολικής Κυνουρίας. Από τις 28.7.74 μέχρι τις 2.8.74 οι έρευνες περιορίσθησαν στον όρεινό όγκο του όρους Ζάβιτσα, που βρίσκεται στα όθρεια του Άστρους. Την περίοδο αυτή πληροφοριοδότες και όδηγοί μας ήσαν οι κ.κ. Ιωάννης Καγκούλης από το Τιμένιο και ο κ. Σπύρος Τσιούλος από το Ξηροπήγαδο, οι οποίοι μός υπέδειξαν άρκετά σπήλαια. Η περιοχή παρουσιάζει έξαιρετικά σηπλαιολογικό ενδιαφέρον και μελλοντικώς θά πραγματοποιηθούν και άλλες έξερευνήσεις. Έξερευνήθηκαν συνολικά 5 σπήλαια. Στις έξερευνήσεις έλαβον μέρος: Άπό την Γαλλική άποστολή οι: SYLVETTE GARIN, GENEVIEVE REYIN, BERNARD BALLIVET, RAYMOND GAUTIER, JEAN MARC REYIN. Άπό μέρος της Έλληνικής Σηπλαιολογικής Έταιρίας ο Εύάγγελος Τσίμπανης.

1. ΒΑΡΑΘΡΟΝ «ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑΣ» Α.Σ.Μ. 6407

ΘΕΣΙΣ ΒΑΡΑΘΡΟΥ

Βρίσκεται Β. ΒΑ από το χωριό Κάτω Δολιανά, στη βάση χαρακτηριστικού βράχου, στον όλοιο έπειδή καταρεύγουν άρκετοπερίστερα όνερμάζεται «Περίστεριάς».

ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΣ

Άναλυσθούμε τον άυτανητόδρομο Δολιανά — Σηπλιωτική, μετριάς βατότητος, και σταματάμε κάτω από τον αύχένα του βουναύ, που όδηγει στη πηγή Έλαφίτσα. Πεζοπορούμε 20' για να φθάσουμε μέχρι τον αύχένα. Άπό εκεί με κατεύθυνση Α. ΑΝ άνηφορίζουμε λοξά στην πλαγιά και πεζοπορούμε 30' για να φθάσουμε σε σημείο που μπορούμε να άντικρύσουμε για πρώτη φορά το βράχο. Κατηφορίζουμε προς μικρή ρεματιά και άνερχόμενοι περί τα 150 μ. φθάνουμε στη βάση του βράχου. Όπου βρίσκεται ή είσοδος του βαράθρου.

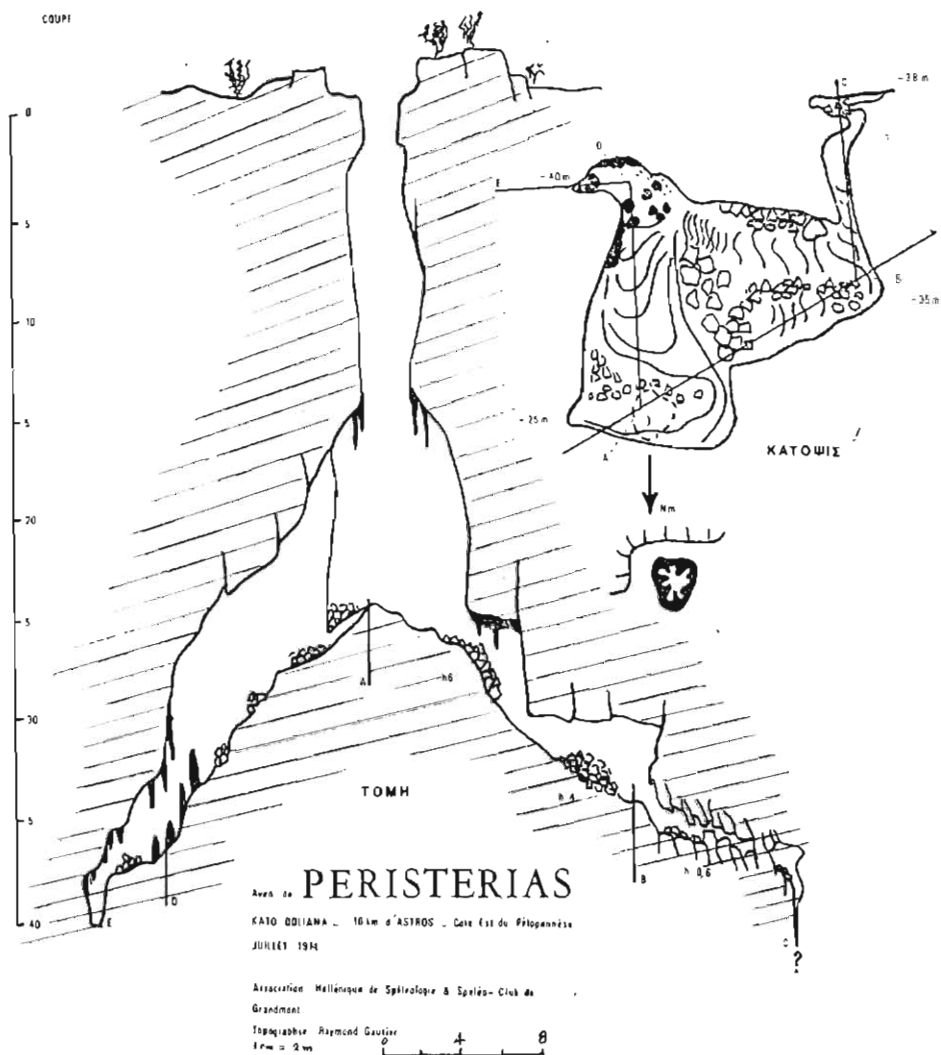
ΤΟ ΒΑΡΑΘΡΟ

Η είσοδος του βαράθρου βλέπει προς Νότον και έχει σχήμα έλλειπτικό, πλάτους 1 μ. και ύψους 1.5 μ. Το βάραθρο βυθιάζει με πηγάδι και έχει κατακόρυφο

ΒΑΡΑΘΡΟΝ "ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑΣ", Α.Σ.Μ. 6407

Κάτω Δολιανῶν Κυνουρίας

ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ· ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ, ΡΕΨΜΟΝ ΓΚΩΤΙΕ

βάθος 28 μ. Στα 28 μ τὸ βάραθρο χωρίζεται σὲ δύο κλάδους. Ὁ δεξιὸς κλάδος, ὅπως κοιτάμε πρὸς βορρᾶν, ἔχει μικρότερη κλίση ἀπὸ τὸν ἀριστερό. Μετὰ 25 μ. ὁ δεξιὸς κλάδος καταλήγει σὲ λεκάνη 1 Χ1 ἀπὸ λάσπη. Ὁ ἀριστερὸς κλάδος ἔχει

μήκος 25 μ. και είναι στολισμένος με παρωπτεϊαματοειδείς σταλακτίτις και αρκετούς σταλαγμίτες. Το τέλος του σκεπάζεται από πέτρες.

ΣΠΗΛΙΑΙΟΓΕΝΕΣΙΣ

Το βάθρορον έχει σχηματισθή εντός άσβεστολίθου λόγω διαβρώσεως και εν συνεχεία πάσεως των υδάτων. Η είσοδος των υδάτων από την οροφή και διάφορες γεωλογικές εξελίξεις είχαν ως αποτέλεσμα την υποχώρηση της οροφής και την διάνοξη της εισόδου. Τα υλικά που έπεσαν έσκέπασαν το διάπυδο σε αρκετό πάχος και έφραξαν πιθανές εισόδους άλλων στατών. Τα νερά διά μέσου των λίθων και των σχισμών του εδάφους άπεσύρθησαν σε χαμηλότερα επίπεδα.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Δέν παρουσιάζει τουριστικό ενδιαφέρον λόγω του περιορισμένου μεγέθους του.

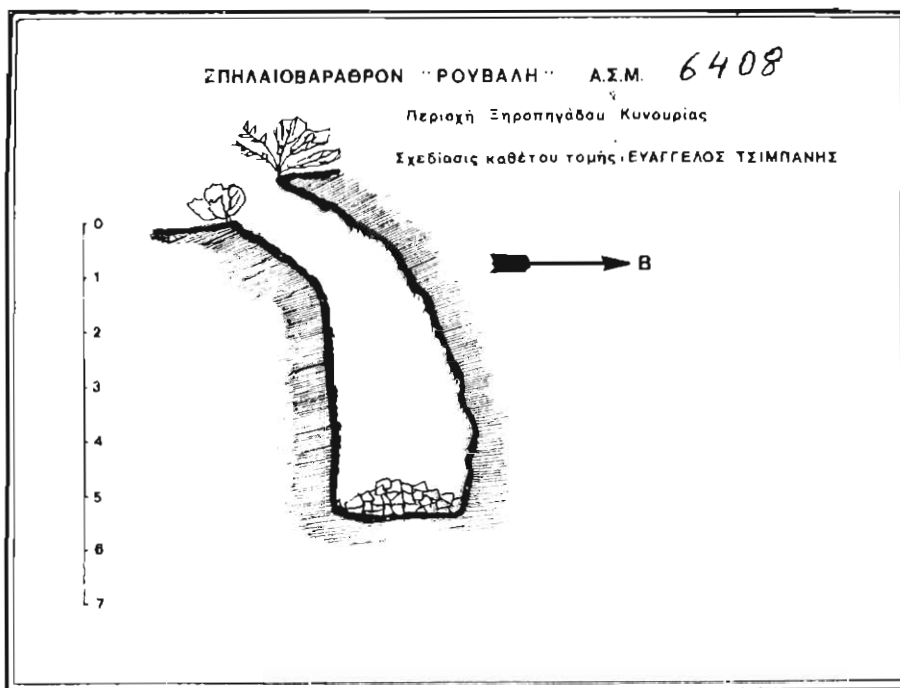
2. Μικρόν Βαραθρώδες σπήλαιον «ΡΟΥΒΑΛΗ» Α.Σ.Μ. 6408

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκεται δυτικά από το χωριό Ξηροπηγάδο και περί τὰ 30 μ. Ν.Δ. από τὸν αλώνι του Ρούβαλη, στη θέση Διάσελο.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ

Πρόκειται περί μικρού βαραθρώδους σπηλαίου με αρκετούς μικρούς σταλακτίτες. Έπιάνες μήκος 1 μ., κατακόρυφο 6 μ. Δέν παρουσιάζει ενδιαφέρον, λόγω του μικρού του μεγέθους.

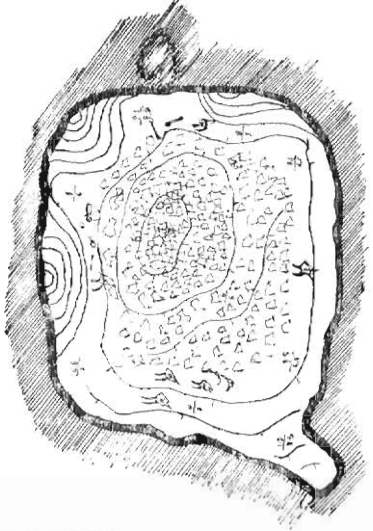
ΣΠΗΛΙΟΒΑΡΑΦΡΟΝ "ΚΑΡΚΟΥΛΗ" Α.Σ.Μ. 6409

ΠΑΡΑ ΤΟ ΞΗΡΟΠΗΓΑΔΟΝ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ
ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΜΠΑΝΗΣ

- ΥΠΟΜΝΗΜΑ
- 3. ύψος οροφής
 - 5. εμψλοτερον εισόδου
 - ήλιος
 - ελάσις
 - ελάσις εδάφους
 - σταλακίτις
 - βοτάνικα
 - πετρες
 - κρονια
 - όστια
 - θήλυκος

ΤΟΜΗ

3. Σπηλαιοβάθρον «ΚΑΡΚΟΥΛΗ» Α.Σ.Μ. 6409

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκεται ανατομικά από το χωριό Ξηροπήγαδο και σε απόσταση 35 μ. ανατομικά από τα σπίτια της οικογενείας Καρκούλη και κοντά στον εκεί μικρό χείμαρρο.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου ἔχει διαστάσεις: πλάτους 0,80 μ. καὶ ὕψους 1,20 μ. καὶ βρίσκεται σὲ περιοχὴ πολὺ πλούσια ἀπὸ πέτρες Ἀσβεστίου. Ἡ εἴσοδος τοῦ βλέπει ἀπὸ Α.Ν. Εἶναι μικρὸ ἀλλὰ πλούσιο σὲ διάκοσμο ἀπὸ μικροὺς σταλακτίτες ἀσβεστίου. Μέσα στὸ σπήλαιο ὑπάρχουν πολλοὶ σκελετοὶ ἀπὸ πρόβατα καὶ κατσίκες, πού ὅπως μάθαμε τὰ ἔσθριξαν οἱ γύρω κάτοικοι ὅταν αὐτὰ πέθαιναν ἀπὸ διάφορες ἀρρώστιας. Οἱ διαστάσεις τοῦ σπηλαίου εἶναι: Ἐπιπλῆς 1 μ., ἐν συνεχείᾳ κατακόρυφο 6 μ. Πλάτος 8μ., ὄροφὴ 9 μ.

ΒΙΟΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ

Λόγω τῆς διευθύνσεως τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου εἶναι δυνατόν οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου νὰ φθάνουν μέχρι τὸν πυθμένα του. Ἀποτέλεσμα τούτου εἶναι νὰ ζοῦν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἄρκετὰ ἔντομα ὅπως, ἀράχνης, κατσαρίδες, σκώληκες καὶ μικροὶ αἰορπιοί.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Δὲν παρουσιάζει τουριστικὸ ἐνδιαφέρον λόγῳ τοῦ μικροῦ του μεγέθους.

4. Σπήλαιον «ΣΠΗΛΙΑ ΠΟΥ ΑΧΝΙΖΕΙ» Α.Σ.Μ. 6410

ΘΕΣΙΣ

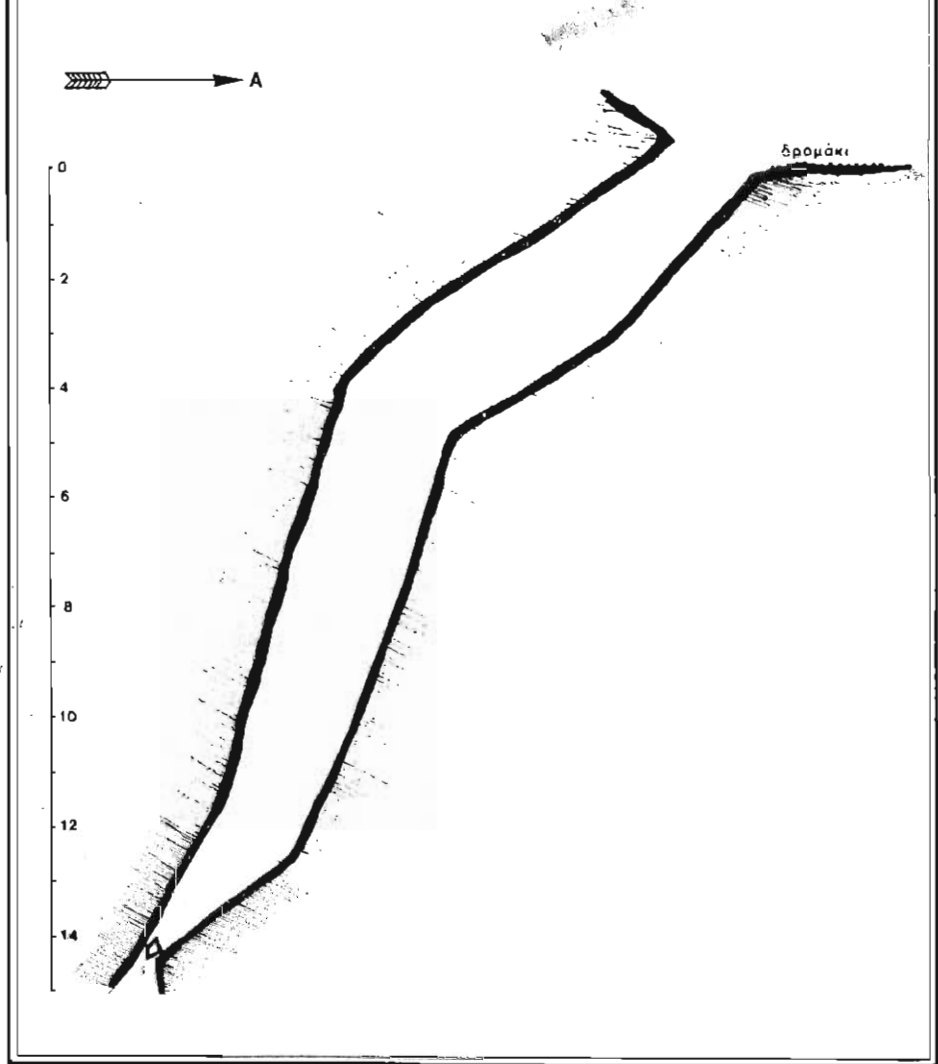
Βρίσκεται στὴν περιοχὴ Λιλέικα πού ἀπέχει περὶ τὰ 3,5 χιλ. ἀπὸ τὸ Τημένιο, πρὸς τὸ Ἄργος. Δυτικὰ ἀπὸ τὰ Λιλέικα σπίτια καὶ σὲ ἀπόσταση 20' πεζοπορίας βρίσκονται τὰ Καρκουλιέικα Καλύβια. Τὸ σπήλαιο βρίσκεται πάνω στὸ μονοπάτι πρὸς τὰ Καρκουλιέικα καλύβια καὶ σὲ ἀπόσταση περὶ τὰ 100 μ. πρὶν φθάσουμε σ' αὐτά, στὸ ἀριστερὸ μέρος τοῦ μονοπατιοῦ.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Πρόκειται περὶ διακλάσεως. Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου ἔχει ἀνοιχτὴ πρὸς 17 ἐτῶν περίπου. Ἔχει βάθος ἐπιπλῆς 4 μ. καὶ καταλήγει σὲ ὀπὴ 0,30 X 0,40 (πλάτος, ὕψος), ἡ ὁποία φράσσεται ἀπὸ πέτρα. Ἀπὸ τὴν ὀπὴ ἐξέρχεται ἰσχυρὸν ρεῦμα ψυχροῦ ἀέρος. Δὲν φέρει σταλακτικὸν διάκοσμον. Ἡ κάθοδος εἶναι ἐπικίνδυνος γιὰτὶ ἀπὸ τὴν ὄροφὴ ἀποσπῶνται πέτρες καὶ χῶματα. Κατὰ τὶς ψυχρὰς ἡμέρας τοῦ χει-

ΣΠΗΛΑΙΟΝ: ΣΠΗΛΙΑ ΠΟΥ ΑΧΝΙΖΕΙ· Α.Σ.Μ. 6410
Περιοχή Λιλιέικα, παρά τὸ Τημένιον Ἀρκαδίας

Σχεδίασις καθέτου τομῆς· ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΜΠΑΝΗΣ

μῶνα ὁ ἀέρος ποὺ ἐξέρχεται ἐμφανίζεται ὑπὸ μορφήν ἀτμῶν. Ἔνεκα τούτου εἰς τὰ τοιχώματα τῆς εἰσόδου ἔχει σχηματισθῆ σταγυχοῦν στρώμα ἀπὸ ἅλατα.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ σπηλαίου εἶναι μόνον γεωλογικὸν γιατί εὕρεται ἐπὶ τε-

ραστίας διακλάσεως (μήκους περί τὰ 6 χιλ. περίπου) πού ἐκτείνεται ἀπό ΝΔ πρὸς ΒΑ, ἀπὸ τὴν νότια πλαγιά τοῦ ὄρους Ζάβιτσα πρὸς τὴν κορυφή της καὶ ἐν συνεχείᾳ μέχρι τὴν θάλασσα. Κατὰ μήκος τῆς διακλάσεως ὑπάρχουν καὶ ἄλλες ὁπῆς μικρὲς ἄμωσ πού δὲν ἐπιτρέπουν τὴν εἴσοδο γιὰ ἐξερευνηση. Σὲ ἀπόσταση περί τὰ 150 μ. ἀπὸ τὸ τέλος τῆς διακλάσεως καὶ πρὸς τὰ ΝΑ βρίσκεται ὁ Ἐνάβολος Ἄστρους (Μτι) καὶ ἀριθμὸς μικρῶν ὑποθαλασσίων καὶ παραθαλασσίων πηγῶν. Προφανῶς τὸ σπήλαιον αὐτὸ ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸ ἀμέσως ἐπόμενον σπήλαιον «Λιλιέικα» πού βρίσκεται πάνω στὴν ἴδια διάκλαση.

5. Σπήλαιον «ΛΙΛΕΪΚΑ» Α. Σ. Μ. 6411

Πρόκειται περί διακλάσεως πού βρίσκεται στὴν ἴδια περιοχή. Ἡ εἴσοδος αὐτῆς ὑπέχει περί τὰ 20 μ. ἀπὸ δημόσιο ὄροιο Ἄστρους — Ἄργουσι καὶ 50 μ. ἀπὸ τὸ ἐκεῖ εὑρισκόμενον σπίτι τοῦ Λιλιῆ.

Ἡ εἴσοδος ἔχει διαστάσεις 1 — 2 μ. πλάτος μεταβλητὸν καὶ μήκος 5 μ. Διευθύνεται ἀπὸ ΝΔ πρὸς ΒΑ. Τὸ βάθος του εἶναι κλιμακωτὸ καὶ φθάνει τὰ 25 μ. Εἰς τὸ τέλος τὸ σπήλαιον γίνεται πολὺ στενὸ (0,20 μ.) καὶ δὲν ἐπιτρέπει τὴν περαιτέρω συνέχιση. Δὲν ἔχει σταλακτιτικὸ διάκοσμο. Ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς προηγουμένης διακλάσεως (Σπηλιὰ πού ἀχνίζει), ὅπως αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὴν κατεύθυνση πού ἔχει ἢ διάκλαση.

ΣΠΗΛΑΙΟΓΕΝΕΣΙΣ

Ἡ ὑπαρξη στὴν παραλία μεγάλου ἀριθμοῦ ὑποθαλασσίων καὶ παραθαλασσίων πηγῶν, τῶν πηγῶν τοῦ ἔλους τοῦ Τημενίου, καὶ τοῦ ἀναβάλου Ἄστρουσι, δὲν ἀποκλείει τὴν πιθανότητα ἢ διάκλασις γὰρ προήλθε ἀπὸ τὴν διάβρωση ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν ὑποκειμένων στρωμάτων καὶ ἐν συνεχείᾳ καθίζησιν τῶν ὑπερκειμένων. Ἡ πλαγιά τοῦ βουνοῦ ἔχει ἐμφανῆ σημεῖα τριαντῶν καθιζήσεων καὶ κατολισθήσεων. Ἡ τελευταία μεγάλη καθίζησις πλάτους 350 μ. ἔγινε τὸ 1920. Μετὰ τὴν καθίζησιν τὰ νερά τοῦ ἀναβάλου καὶ τῶν ἄλλων πηγῶν ἔβγαζαν θολὰ γιὰ ἀρκετὰ ἡμέρες.

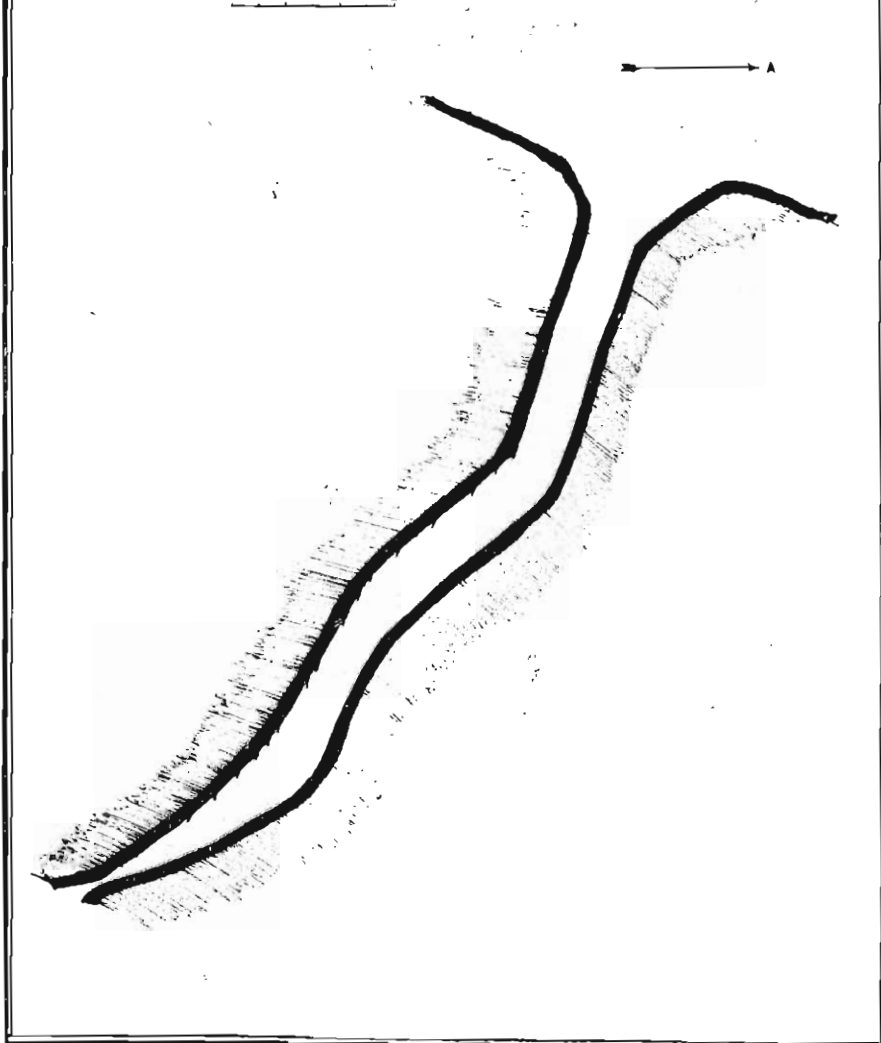
Τι πληροφορίες αὐτὲς τίς συγκέντρωσα ἀπὸ τὸν ἡλικίας 75 ἐτῶν κ. Νικόλαον Κασκαμπιῶν ἀπὸ τὸ Τημενίσι, πού εἶχε τὴν καλωσύνη καὶ τὸ σθένος νὰ μὲ ξαναγήση ἐπὶ τοῦ ὄρους Ζάβιτσα ἐπὶ 10 ὥρες καὶ νὰ μοῦ δείξη ὕλες τίς γεωλογικὰς μεταβολὰς πού ἀντελήφθη κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του.

ΣΠΗΛΑΙΟΝ «ΛΙΛΕΪΤΚΑ» Α.Σ.Μ. 6411

ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΙΛΕΪΤΚΑ ΠΑΡΑ ΤΟ ΤΗΜΕΝΙΟΝ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΙΣ ΚΑΘΕΤΟΥ ΤΟΜΗΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΜΠΑΝΗΣ

0 2 4 6

Καταβόθρα «ΔΕΡΣΙΕ ἢ ΔΕΡΣΙΟ» Α.Σ.Μ. 6412

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Ἡ ὀνομασία Δέρσιε ἢ Δερσιό στήν Τσακωνική διάλεκτο σημαίνει καταβόθρα. Τήν καταβόθρα μᾶς τήν ἐγνωστοποίησε ὁ κ. Ἰωάννης Βοζίκησ ἀπό τόν Ἅγιο Ἄνδρέα. Εἶναι γνωστή στούς κατοίκους τῆς περιοχῆς ἐπειδή ἔχει μεγάλο μέγεθος καί βρίσκεται στό μέσο τοῦ ὄροπεδίου Παλλόχωρα πού ὑπάρχουν πολλά κτήματά τους.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ

Καθαρόαμοι Τσάκωνες πού ὀμιλοῦν τήν Τσακωνική διάλεκτο, ἡ ὁποία εἶναι κατώλιπτον τῆς Ἀρχαίας Δωρικῆς διαλέκτου. Μοναδική, ἀνυστερόβουλη καί συγκινητική φιλοξενία ἀπό τοὺς βοσκούς τῆς γύρω περιοχῆς, οἱ ὁποῖοι διέθεσαν ζῶα, χωρίς νά δεχθοῦν τήν παραμικρή ἀμοιβή, γιά τήν ἐπιστροφή τῆς ὁμάδος στόν Τυρό. Ἡ ὄλη συμπεριφορὰ τῶν κατοίκων δημιούργησε τόν θαυμασμό τῶν Γάλλων συνάδελφων.

Οἱ κάτοικοι πού μᾶς βοήθησαν εἶναι: Νικήτας Γκουβίσης ἀπό τήν Παραλία Τυροῦ, Παναγῆς Ν. Γκουβίσης ἀπό τόν Ἄνω Τυρόν. Κουλετιανός Ἀθανάσιος τοῦ Σπύρου καί Ἡλίας Κορολόγος τοῦ Σπύρου ἀπό τόν Ἄνω Τυρόν, οἱ ὁποῖοι προσεφέρθησαν καί μετέφεραν τήν ὁμάδα μέ τὰ ζῶα τους καί χωρίς νά δεχθοῦν ἀμοιβή, στόν Ἄνω Τυρόν. Λάτισις Γεώργιος τοῦ Κυριάκου ἀπό τό Λεωνίδιο.

ΘΕΣΙΣ

Ἡ καταβόθρα βρίσκεται στό μέσον τοῦ ὄροπεδίου τῆς Παλλόχωρας πού βρίσκεται πάνω ἀπό τό Χωριό Ἄνω Τυρός τῆς ἐπαρχίας Κυνουρίας τοῦ νομοῦ Ἀργολίδας καί σέ ἀπόσταση 3 ὥρων πεζοπορίας δυτικά ἀπό αὐτό.

ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΣ

Ἡ προσπέλασις πρὸς τήν καταβόθρα εἶναι πολὺ κουραστική ἐπειδή βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ αὐτοκινητόδρομο καί σέ πολὺ δύσβατη περιοχή. Ξεκινᾶμε ἀπὸ τόν Ἄνω Τυρό καί ἀκολουθοῦμε τό μοναδικό ἡμιονικό δρόμο πού μέ συνεχεῖς στροφές ἀνηφορίζει τήν πολὺ ἀπότομη πλαγιά καί φθάνουμε στό πρῶτο διάσελο. Μετὰ ἀπὸ πορεία 20' συναντᾶμε λίγα σπίτια καί πάνω στό δρόμο πηγάδι μέ πόσιμο νερό. Συνεχίζουμε τόν ἴδιο δρόμο καί περνᾶμε ἕνα αὐχένα καί μετὰ ἀρκετὸ διάστημα καί δευτέρο. Ἀπὸ ἐδῶ, πλέον μποροῦμε νά ἀντιγράψουμε τό ὄραπέδιο. Ἐμπρὸς καί δεξιὰ μας διακρίνουμε εἰκόνα τῆς καταβόθρας. Ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ μέχρι τήν καταβόθρα ἀπαιτοῦνται περὶ τὰ 40' πεζοπορίας.

Η ΚΑΤΑΒΟΘΡΑ

Ἡ εἰσόδος τῆς καταβόθρας ἔχει σχῆμα ἀψιδωτῶν πλάτους 9 μ. καὶ ὕψους 7 μ. Ἡ προσέγγις τῆς εἰσόδου γίνεται ἀπὸ Ν. πρὸς Β μέσα ἀπὸ τὴν κοίτη τοῦ χειμάρρου. Κοντὰ στὴν εἰσοδο ἡ κοίτη τοῦ χειμάρρου σχηματίζει λεῖα, στενά καὶ κλιμακωτὰ περάσματα πού ἔχουν διανοιχθῆ ἀπὸ τὴν δράση τῶν ὑδάτων ἐπὶ τοῦ ἀσβεστολίθου. Ἀπαραίτητη ἡ χρήση ἀσφαλτικῶν μέσων γιὰ τὴν προσέγγιση.

Τὸ δάπεδο τῆς εἰσόδου καλύπτεται ἀπὸ τεράστιους ὀγκολίθους πού ἔχουν ἀποπλασθῆ ἀπὸ τὴν ὄροφή. Μετὰ 6 μ. ἀπὸ τὴν εἰσοδο ἀκολουθεῖ κατακόρυφη κατὰ βῆση 20 μ. πού καταλήγει σὲ λίμνη πλάτους 7 μ., μήκους 7 μ., καὶ βάθους 2 μ. εἰς τὸ κέντρο τῆς. Ἀφοῦ περάσουμε τὴν λίμνη ἀκολουθοῦμε τὴν στοὰ πού κατευθύνεται πρὸς βορρᾶν. Ἡ στοὰ ἀρχὴ τῆς ἔχει πλάτος 6 μ. καὶ ὕψος 6 μ. καὶ συνεχίζει μὲ μικρὴ κλίση χωρὶς νὰ στενεύει. Μετὰ 40 μ. ἡ στοὰ διακλαδίζεται. Ὁ ἕνας κλάδος συνεχίζει τὴν πρὸς τὰ Βόρεια κατεύθυνσή του ἐνῶ ὁ ἄλλος στρέφεται πρὸς τὰ ἀριστερά καὶ κατευθύνεται δυτικά σχηματίζοντας μὲ τὸν πρῶτο γωνία 90° περίπου. Ἀκολουθοῦμε τὸν κλάδο πού κατευθύνεται δυτικά. Ὁ κλάδος αὐτὸς ἔχει διαστάσεις: πλάτος 3 μ., ὕψος 3 μ. καὶ μήκος συνολικὸ 25 μ. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 20 μ. μὲ κατεύθυνση πρὸς δυσμάς. Στὰ 20 μ. ὁ κλάδος στρέφεται ΒΔ καὶ καταλήγει σὲ σίφωνα (λίμνη) πλάτους 1,5 μ., μήκους 3 μ. καὶ βάθους 3 μ. Ἡ ὄροφή εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ εἶναι 3 μ. Ἐπιστρέφουμε καὶ συνεχίζουμε τὸν πρῶτο κλάδο μὲ κατεύθυνση πρὸς Βορρᾶν.

Ἡ σήραγγα τῆς καταβόθρας ἔχει ἀνοιχθῆ μέσα σὲ κόκκινο μάρμαρο μὲ λευκὰ μικρὰ στίγματα καὶ ραβδώσεις. Ἐπειδὴ τὰ τοιχώματα εἶναι λεῖα καὶ ὑγρὰ δημιουργοῦνται θαυμαστοὶ κόκκινοὶ ἱριδισμοί. Σταλακτικὸς διάκοσμος δὲν ὑπάρχει διότι προφανῶς καταστρέφεται ἀπὸ τὰ νερὰ πού μὲ ὀρμηὴ διέρχονται ἀπὸ τὴν σήραγγα. Μετὰ 20 μ. ἀπὸ τὴν διακλάδωση ἡ σήραγγα στρέφεται ἀπότομα πρὸς τὰ δεξιὰ ἀπὸ 90° ἐνῶ ἡ κλίση ἀρχίζει νὰ μεγαλώνῃ. Μετὰ 60 μ. συναντᾶμε τὴν πρώτη μικρὴ λίμνη πλάτους 4 μ., μήκους 4 μ. καὶ βάθους 3 μ. Τὸ πέρασμα τῆς λίμνης χωρὶς βάρακα εἶναι πολὺ δύσκολο γιὰ τὰ τοιχώματα εἶναι λεῖα καὶ χωρὶς προεξοχές γιὰ στήριξη (πιασίματα).

Ἀμέσως μετὰ τὴν λίμνη ἀρχίζει πολὺ ἀπότομη λεῖα καὶ ἐλικοειδὴς κἀθοδος (μυλὸς) πού καταλήγει σὲ λίμνη πλάτους 3 μ., μήκους 8 μ. καὶ βάθους 3,5 μ. Τὸ πέρασμα αὐτὸ εἶναι τὸ δυσκολότερο τῆς σήραγγος καὶ ἀπαιτοῦνται προσεκτικὰ ἀσφαλτικὰ μέτρα. Μετὰ τὴν δεύτερη αὐτὴ λίμνη ἀκολουθεῖ κατακόρυφη κἀθοδος 10 μ. Ἐπειτα ἀπὸ 15 μ. συναντᾶμε ἐνα θάλαμο περίπου κυκλικὸ μὲ διάμετρο 12 μ. καὶ ἕψος ὄροφῆς 4 μ. Ἐν συνεχείᾳ μὲ μικρὰ κατακόρυφα περάσματα ὕψους 1 μ. ἕως 2 μ. καὶ συνεχῆ ἀλλαγὴ κατευθύνσεως συναντᾶμε 12 μικρὰς λίμνες διαστάσεων 2 μ. πλάτους, 2 — 3 μ. μήκους καὶ 2 — 3 μ. βάθους σὲ διάστημα 80 μ. Σιγὰ - σιγὰ ἡ στοὰ γίνεται διαρκῶς στενότερη. Στὴν τελευταία λίμνη, πού ἀποτελεῖ προφανῶς ἀρχὴ σίφωνα, τὸ πλάτος τῆς σήραγγος γίνεται 1,20 μ. τὸ δὲ ὕψος 3 μ. Πάνω ἀκρι-

βῶς ἀπὸ τὸ τέλος τῆς λίμνης, ἔχει σχηματισθῆ ἀπὸ τὴν δράση τοῦ νεροῦ, ἀνάγλυφο ἐξαιρετικῆς τέχνης ποῦ ἀπεικονίζει μητέρα ποῦ κρατᾷ βρέφος.

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Τὸ συνολικὸ μῆκος τῆς σταῆς ποῦ ἐξερευνήθηκε εἶναι περὶ τὰ 300 μ. καὶ ἔγινε ἀπὸ δύο ομάδες ταυτοχρόνως. Ἡ πρώτη ομάδα τοποθετοῦσε τὶς σκάλες καὶ τὰ σχοινιά ἀσφαλείας καὶ ἡ δευτέρα ἔκανε μετρήσεις, φωτογράφηση καὶ ἄλλες παρατηρήσεις.

ΣΥΜΒΑΝΤΑ

Στὸ δύσκολο πέρασμα τῆς πρώτης λίμνης, ἀπεσπίασθη τὸ καρφί τοῦ σχοινοῦ ἀσφαλείας καὶ σπηλαιολόγος ἔπεσε μέσα στὴ λίμνη χωρὶς εὐτυχῶς ἄλλη συνέπεια ἐκτὸς τῆς ψυχρολουσίας. Τοῦτο ἀναφέρεται πρὸς ἀποφυγὴν παρομοίων σφαλμάτων καὶ γενικὰ γιὰ τὴν λήψι σχολαστικῶν μέτρων ἀσφαλείας.

ΒΙΟΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ

Μέσα στὴ σταῆ βρέθηκαν λίγοι βάρραχοι, οἱ ὅποιοι προφανῶς εἶχαν παρασυρθῆ ἀπὸ τὸ νερὸ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους. Συστηματικὴ εἰδικὴ ἔρευνα δὲν ἔγινε πρὸς ἀνακάλυψι ἄλλων ὀργανισμῶν.

ΣΠΗΛΑΙΟΓΕΝΕΣΗ

Ἡ καταβόθρα ἔχει ἀνοιχθῆ ἀπὸ τὴν διαβρωτικὴν δράση καὶ τὴν πίεση τοῦ νεροῦ ἐπὶ τοῦ ἀσβεστολίθου. Ἡ ὑδρολεκάνη τοῦ ὄροπέδιου εἶναι ἀρκετῶν Km² χωρὶς ἄλλη διέξοδο οἱ δὲ συγκεντρουόμενες ποσότητες τοῦ νεροῦ τεράστιες. Ἀπὸ τοὺς ἠλικιωμένους βοσκούς τῆς περιοχῆς μάθαμε ὅτι τὸ 1915 ἡ καταβόθρα ἐφράχθη, τὰ δὲ νερὰ στὸ ὄροπέδιο ἀνηψώθηκαν περὶ τὰ 20 μ. καὶ κατέκλυσαν ἓνα πολὺ μεγάλο τμήμα τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὄροπέδιου. Ὅταν ἡ καταβόθρα ἀνοίξε καὶ πάλι, ἀπερρόφησε τὰ νερὰ σὲ μικρὸ σχετικὰ χρονικὸ διάστημα καὶ μὲ μεγάλο θόρυβο.

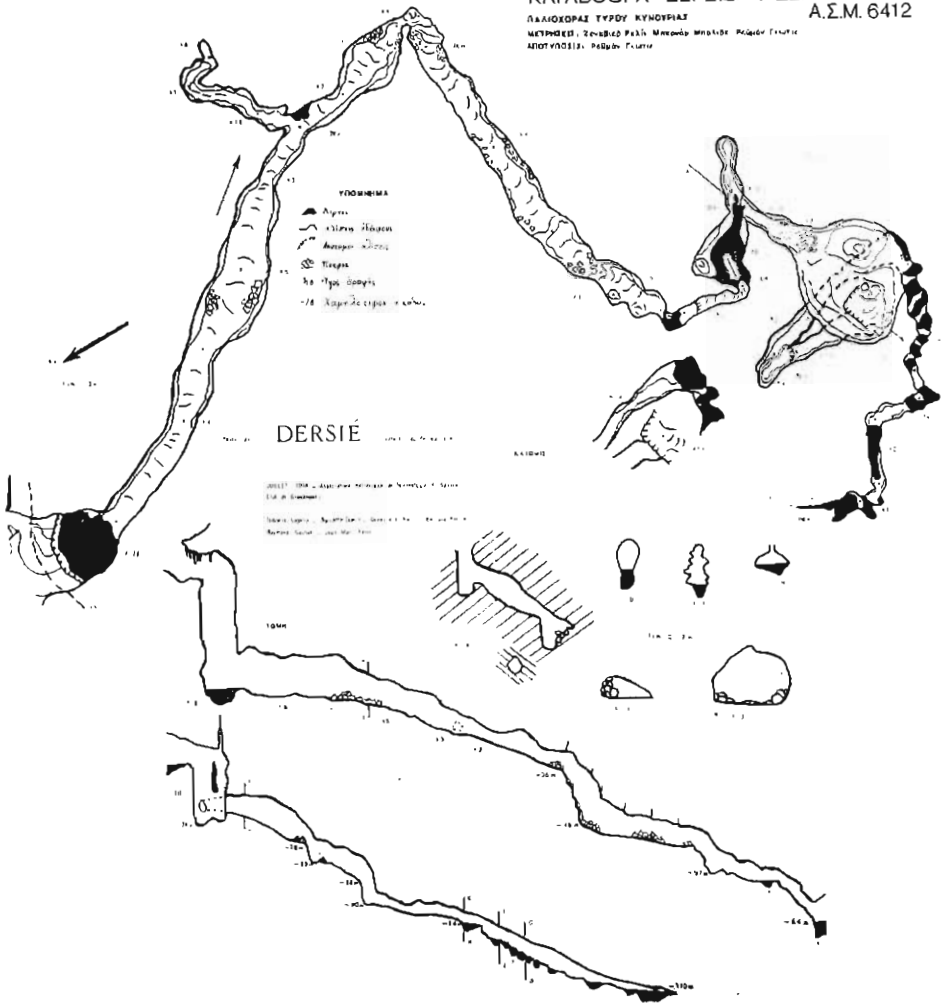
ΓΕΩΛΟΓΙΑ

Ἡ καταβόθρα παρουσιάζει τεράστιο ὑδρολογικὸ ἐνδιαφέρον. Ἀπὸ πληροφορίες μάθαμε ὅτι ἡ καταβόθρα ἐπικοινωνεῖ μὲ πολλὰς παραθαλάσσιες καὶ ὑποθαλάσσιες πηγὰς τῆς ἀνατολικῆς Κυνουρίας. Αὐτὸ ἔχει ἐξακριβωθῆ ἀπὸ ἑμπειρικὰς παρατηρήσεις καὶ μάλιστα σὲ ἐποχὰς ποῦ πέρτουν τοπικὰς ραγδαῖες βροχὰς στὸ ὄροπέδιο καὶ συγκεντρῶνεται μεγάλες ποσότητες νεροῦ τότε οἱ ὑποθαλάσσιες πηγὰς θολώνουν τὰ νερὰ τους. Μία προσεκτικὴ μελέτη μὲ κατάλληλους ἰχνοθῆτες θὰ ἀποδείξη μὲ ἀκριβεία ποιὰς πηγὰς τροφοδοτεῖ ἡ καταβόθρα καὶ ἴσως προκρίνουν καὶ ἄλλες ἐνδιαφέρουσες παρατηρήσεις.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ἡ καταβόθρα καὶ δὲν ἔχει σταλακτικὸ διάκοσμο παρουσιάζει ἐξαιρετικὸ του-

ΚΑΤΑΒΟΘΡΑ ΎΔΡΣΙΕ-Η ΎΔΡΣΙΟ.
 ΠΑΛΙΟΧΩΡΑΣ ΤΥΡΟΥ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ
 Α.Σ.Μ. 6412
 ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: Ζουβέλιος Πέλις, Μανώλης Μπαρτίος, Πάριος Γεωργίου
 ΜΠΟΥΛΩΣΙΔΗΣ, Πάριος Γεωργίου

ριστικό ενδιαφέρον για τους ιδιαισθητικούς που δημιουργεί, την μορφολογία της, τις πολυπληθείς μικρές λίμνες με τὰ διαυγή νερά και τὸ μεγάλο σχετικά μέγεθος τῶν στοῶν της. Ἡ ἐπίσκεψή της ἐπιτρέπεται μόνο τὸ καλοκαίρι. Ἐπειδὴ ὅμως βρίσκεται σὲ περιοχή πολὺ ἀπομακρυσμένη πού στερεῖται δρόμων, εἶναι ἀδύνατη πρὸς τὸ παρὸν ἡ τουριστικὴ τῆς ἀξιοποίηση.

Γ' Φάσις. Σπηλαιολογικαί ἔρευναι στήν περιοχή Κοσμά Κυνουρίας·

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Κατ' αὐτήν ἐξερευνήθησαν 4 σπήλαια. Ἀναφέρω μόνον τὸ σπήλαιον «Κανάκι» πρὸς θρίσκειται μέσα στὸ χωριὸ Κοσμάς καθ' ὅσον τὰ ἑπόλοιπα θὰ παρουσιασθοῦν ἀπὸ τὸν κ. Ἰωάννη Ἰωάννου. Κατὰ τὴν φήσιν αὐτῆ ἔλαβον μέρος ἀπὸ Γαλλικῆς πλευρᾶς οἱ: SULVETTE GRARIN, GENEVIEVE RELIN, RAYMOND GRAU-TIER καὶ JEAN - MARC RELIN. Ἀπὸ μέρους τῆς Ε.Σ.Ε. ὁ κ. Ἰωάννης Ἰωάννου, ὁ κ. Διονύσιος Ἀλιφίερης καὶ ὁ Εὐάγγελος Τσίμπανης.

Σπήλαιον «ΚΑΝΑΚΗ» Α.Σ.Μ. 6413

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκειται στὸ δυτικὸ μέρος τοῦ χωριοῦ Κοσμάς Κυνουρίας καὶ ἀνατολικὰ ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖο.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Πρόκειται γιὰ ἓνα μικρὸ καὶ ἀρχαῖα στολισμένον σπήλαιον. Ἡ εἴσοδος τοῦ βλέ-

Σπήλαιον «Κανάκη». Διακρίνεται ὁ κ. Β. Τσίμπανης.

Φωτ. Ἰωάν. Ἰωάννου

λεί προς Ν.Δ. και έχει διαστάσεις: πλάτος 1 μ., ύψος 2 μ. Οι διαστάσεις του σπηλαίου είναι: μέγιστον πλάτος 10 μ. και μήκος 20 μ.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Επειδή το σπήλαιο βρίσκεται μέσα στο χωριό και υπάρχει πολύ κοντά το δίκτυον της ΔΕΗ και δρόμος, είναι δυνατή ή τουριστική του αξιοποίηση. Παρά το μικρό του μέγεθος είναι καλυπτομένο, ή δέ επισκεψιμή του χωριός προβλήματα. Η δαπάνη αξιοποίησώς του είναι μικρή και θα μπορούσε να την αναλάβη και ή ίδια ή κοινότης.

